

Mariusz Mierzwiński

Malbork, woj. elbląskie. Zamek - ciąg budynków gospodarczych

Informator Archeologiczny : badania 15, 240-241

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadził mgr Andrzej Bartczak. Finansował WKZ w Płocku. Pierwszy sezon badań. Miasto średniowieczne.

Badania archeologiczne podjęto w związku z planowaną rewaloryzacją zespołu staromiejskiego. Wykop I o wymiarach 12 x 6 m zlokalizowano w południowo-zachodnim narożniku obwarowań miejskich na dziedzińcu dawnego klasztoru norbertanek. W trakcie badań uchwycono fundament zakrytli nieistniejącego już dziś kościoła przyklasztornego. Odkryto także trzy budynki średniowieczne. Jeden z nich odsłonięto w całości, a dwa pozostałe tylko częściowo. Budynki te posiadały wymiary ok. 370 x 370 cm i były wzniesione w konstrukcji szkieletowej wylepionej gliną. Powyższe obiekty zostały zniszczone przez gwałtowny pożar, zachowały się tylko ich belki podwalinowe oraz fragmenty przepalonego drewna i zwaly polepy. W obiekcie nr 4 odkryto: 3 ostrogi z gwiaździstymi bodźcem, strzemię, głownię tasaka, elementy uprząży końskiej, a także 2 kamienne żarna rotacyjne i dużą ilość fragmentów ceramiki. Bogaty był także inwentarz obiektu nr 5, a stanowiły go m. in. następujące zabytki: 2 topory, grot włóczni, grot oszczepu, ciosło, 4 świdry ciesielskie, młotek, obcęgi, nożyce, waga, 2 zamki do skrzyń, okucie łopaty, patelnia żelazna oraz 7 całych naczyń glinianych i około 1,000 fragmentów ceramiki. W ostatnim budynku /obiekt nr 13/ zalegała warstwa ścinków skóry i fragmentów obuwia, materiał ceramiczny występował natomiast nielicznie. Wszystkie trzy budynki są jednoczesowe, na podstawie bogatego materiału zabytkowego należy je datować na przełom XIV i XV wieku. Ich zniszczenie można prawdopodobnie wiązać z wielkim pożarem Łęczycy z 1400 roku. Po tym pożarze jeden z budynków /obiekt nr 4/ był w XV w. jeszcze dwukrotnie odbudowywany, natomiast dwa pozostałe przestały egzystować. Lokalizacja odkrytych obiektów na osi obecnej ul. Panieńskiej wskazuje na to, że w średniowieczu ulica ta przebiegała przez teren późniejszego dziedzińca klasztorowego i dochodziła do zachodniego odcinka murów miejskich. W wyniku badań ustalono szerokość średniowiecznej działki budowlanej, wynosiła ona 7 m.

Badania będą kontynuowane.

MALBORK
woj. elbląskie
Zamek - ciąg budynków gospodarczych

Muzeum Zamkowe
w Malborku

Badania prowadził mgr Mariusz Mierzwiński. Finansowało Muzeum Zamkowe w Malborku. Pierwszy sezon badań. Zespół budynków murowanych z połowy XIV w.

Badaniami objęto środkową część założenia o konstrukcji murowej, znajdującego się po zachodniej stronie przedzamcza, utworzonego z kilku budynków stykających się ścianami szczytowymi. Jednolity ciąg zabudowań na rzucie prostokąta o długości około 142 m pozostawał od 1945 r. na około 4/5 swej długości w ruinie.

Celem podjętych badań było rozpoznanie najstarszej fazy budowlanej pierwotnego założenia, ewentualnego uchwycenia rozplanowania średnio-wiecznego wnętrza, ustalenie dokładnych dzieł budowy obiektu i jego funkcji w obrębie średniowiecznego przedzamcza.

Założono 5 niewielkich wykopów o łącznej powierzchni około 12 m² oznaczonych symbolami 1-5/81: jeden na zewnątrz budowli, jeden w piwnicy i trzy w pomieszczeniu środkowym.

W wykopie 1/81, usytuowanym przy zewnętrznym licu ściany zachodniej, zadokumentowano sposób posadowienia tej ściany, będącej prawdopodobnie przez jakiś czas jednocześnie murem zewnętrznym przedzamcza oraz ustalono układ nawarstwień prostopadłych do muru. Posłużą one do ustalenia kolejnych faz budowlanych obiektu kilkakrotnie niszczonego i odbudowywanego. Stwierdzono istnienie wysokiego na około 1 m fundamentu z kamieni polnych na zaprawie wapiennej i posadowienie na nim muru z cegły gotyckiej ręcznej, również na zaprawie wapiennej. W odległości około 1,30 m od lica muru najniższe warstwy opadały nieckowato w kierunku zachodnim wyznaczając krawędź koryta kanału Młynówki. Rzeka opływała zespół zamkowy od strony zachodniej spełniając podwójną funkcję - fosy i transportera odpadków.

Wykop 2/81 założono w celu rozpoznania reliktyw pierwotnego sklepienia południowej piwnicy pomieszczenia środkowego. Mimo wielu nowożytnych przemuruowań stwierdzono istnienie tu śladów oporu średniowiecznego sklepienia krzyżowo-gurtowego.

W trzech wykopach usytuowanych we wnętrzu obiektu nie udało się, jak dotąd, odkryć pozostałości średniowiecznego rozplanowania; odsłonięto natomiast fragmenty konstrukcji nowożytnych /cegłane ściany działowe, ceglana posadzka i murowaną podstawę pieca kaflowego w narożu jednego z pomieszczeń/.

Zabytki ruchome reprezentowane są przez spory zestaw ceramiki nowożytnej /kafle miskowe bez polewy - XVI w., kafle płytkowe z reliefową dekoracją roślinną, polewane i bez polewy - XVI i XVII w., naczynia ceglaste i pseudomajolikowe - XVII i XVIII w. / oraz niewielki zbiór fragmentów naczyń późnośredniowiecznych. Zestawu tego dopełnia mała ilość kości zwierzęcych, gwoździ żelaznych i fragmentów szkła naczyniowego i okiennego, datowanych na okres XV-XVIII w.

Materiały przechowywane są w Muzeum Zamkowym w Malborku.

Badania będą kontynuowane.

MIKOŁAJEWICE, gm. Warta
woj. sieradzkie
Stanowisko 9

PP Pracownia Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Poznaniu